

Diagnoza rozwoju społecznego i gospodarczego Miejskich Obszarów Funkcjonalnych

dr Edyta Szafranek
Opolski Ośrodek Badań Regionalnych

Rozwój społeczno-gospodarczy w warunkach polityki spójności

- pozytywne ilościowe, jakościowe i strukturalne zmiany zachodzące w społeczeństwie i gospodarce danego obszaru;
- polega na ukierunkowanych i nieodwracalnych zmianach struktury społeczeństwa oraz gospodarki;
- złożona kategoria ekonomiczna, szersza od wzrostu, bardzo dynamiczna i zróżnicowana przestrzennie.

Cel, zakres i metoda badań

Cel

- Identyfikacja i ocena poziomu rozwoju społecznego i gospodarczego Miejskich Obszarów Funkcjonalnych w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji Aglomeracji Opolskiej.

Obszar badań

- Miejskie Obszary Funkcjonalne (MOF) w Polsce wyznaczone zasięgiem funkcjonowania związków Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (17 jednostek).

Zakres czasowy

- Lata 2010-2017, tj. od okresu przed powołaniem MOF w formule ZIT do czasu wdrażania projektów mających na celu poprawę poziomu rozwoju i spójności społecznej oraz gospodarczej.

Metoda

- Taksonomiczna metoda odległości od wzorca Z. Hellwiga.

Etapy badania

1. Dobór zmiennych diagnostycznych

- uwzględniono informacje statystyczne o charakterze obiektywnym, które przekształcono na wartości względne;
- respektowano kryteria doboru zmiennych do badań taksonomicznych;
- przyjęto **27 wskaźników wejściowych** (spośród 42 wyjściowych).

2. Wyodrębnienie obszarów tematycznych opisujących rozwój społeczno-gospodarczy

- uwarunkowania demograficzne;
- dostępność usług społecznych;
- warunki zamieszkiwania;
- gospodarka i rynek pracy.

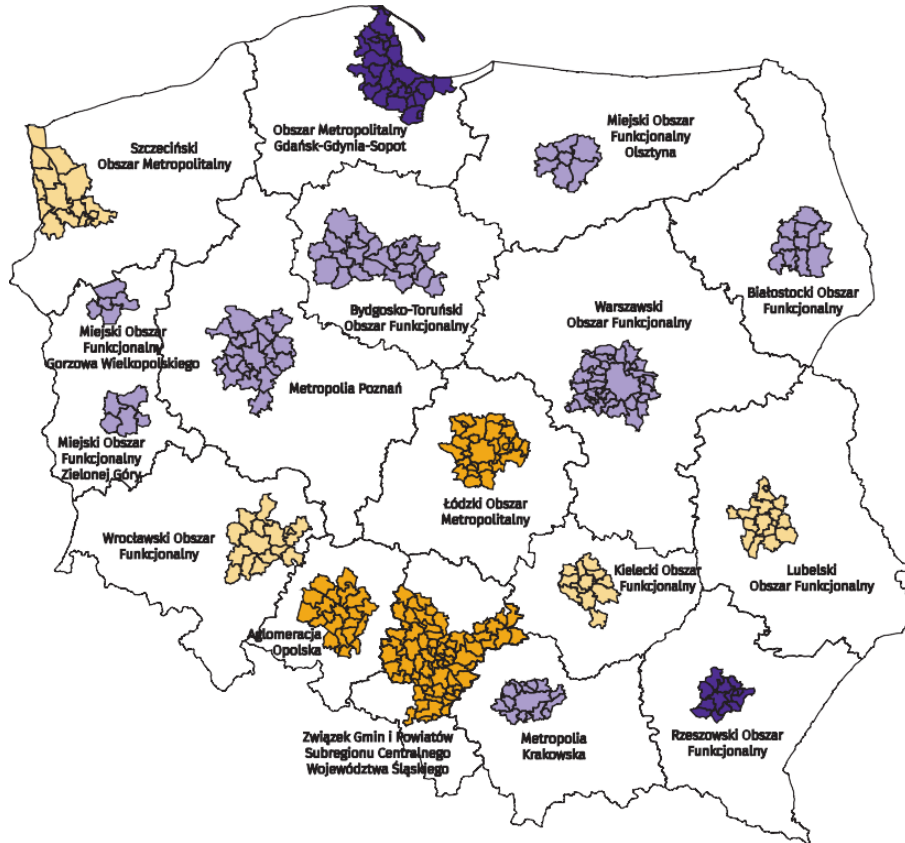
3. Zastosowanie **algorytmu** z uwzględnieniem **wzorca abstrakcyjnego**, stałego dla wszystkich badanych lat.

Wybrane wskaźniki diagnostyczne

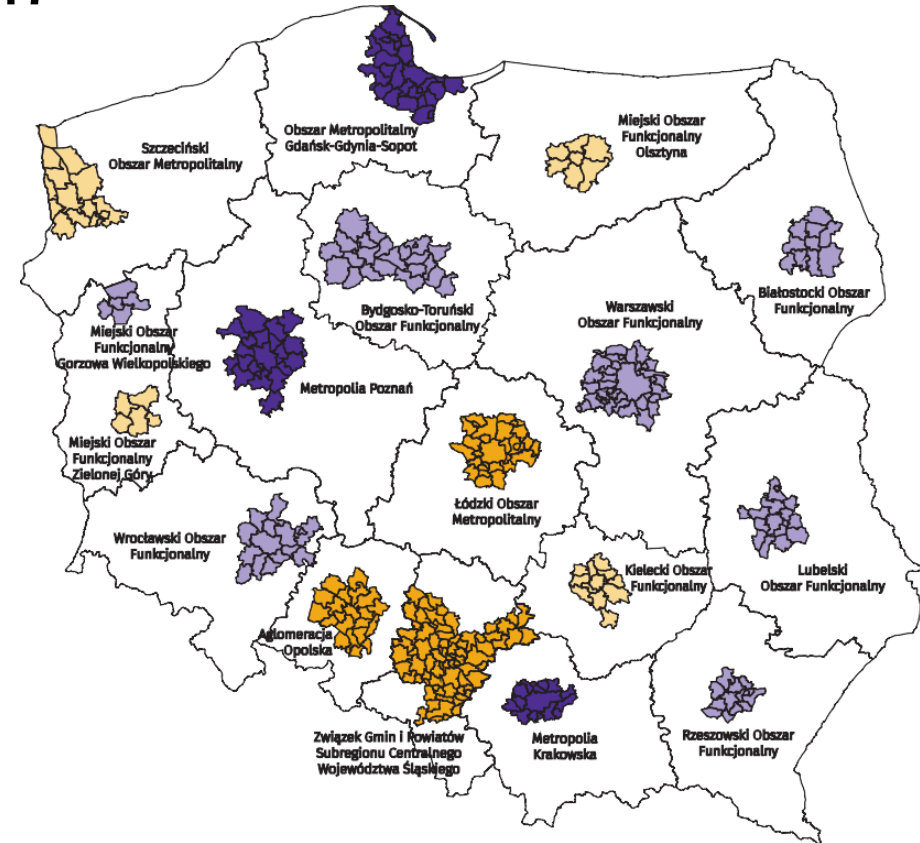
Uwarunkowania demograficzne	Dostępność usług społecznych	Warunki zamieszkiwania	Gospodarka i rynek pracy
Przyrost naturalny na 1000 ludności	Przychodnie na 1000 ludności	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym
Indeks starości (stosunek liczby osób w wieku powyżej 65 lat do liczby osób w wieku poniżej 14 lat)	Miejsca w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej na 1000 ludności	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	Stosunek liczby osób fiz. prowadzących działalność gosp. nowozarejestrowanych do wyrejestrowanych w rejestrze REGON
Udział dzieci w wieku do 14 lat	Miejsca w przedszkolach na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	Długość sieci kanalizacyjnej na 100 km ²	Udział podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w sektorze usług rynkowych
Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	Miejsca w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 na 1000 dzieci w wieku do lat 3	Długość sieci gazowej na 100 km ²	Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w zł
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności	Biblioteki publiczne na 10 tys. ludności	Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ²	Dochody budżetów gmin ogółem na 1 mieszkańca w zł
Małżeństwa na 1000 ludności	Kluby sportowe na 10 tys. ludności		Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na gospodarkę mieszkaniową na 1 mieszkańca
	Centra kultury, domy i ośrodki kultury na 10 tys. ludności		Pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym
	Miejsca noclegowe w bazie noclegowej turystyki na 1000 ludności		Bezrobotni zarejestrowani na 100 osób w wieku produkcyjnym

Uwarunkowania demograficzne - MOF

2010

2017

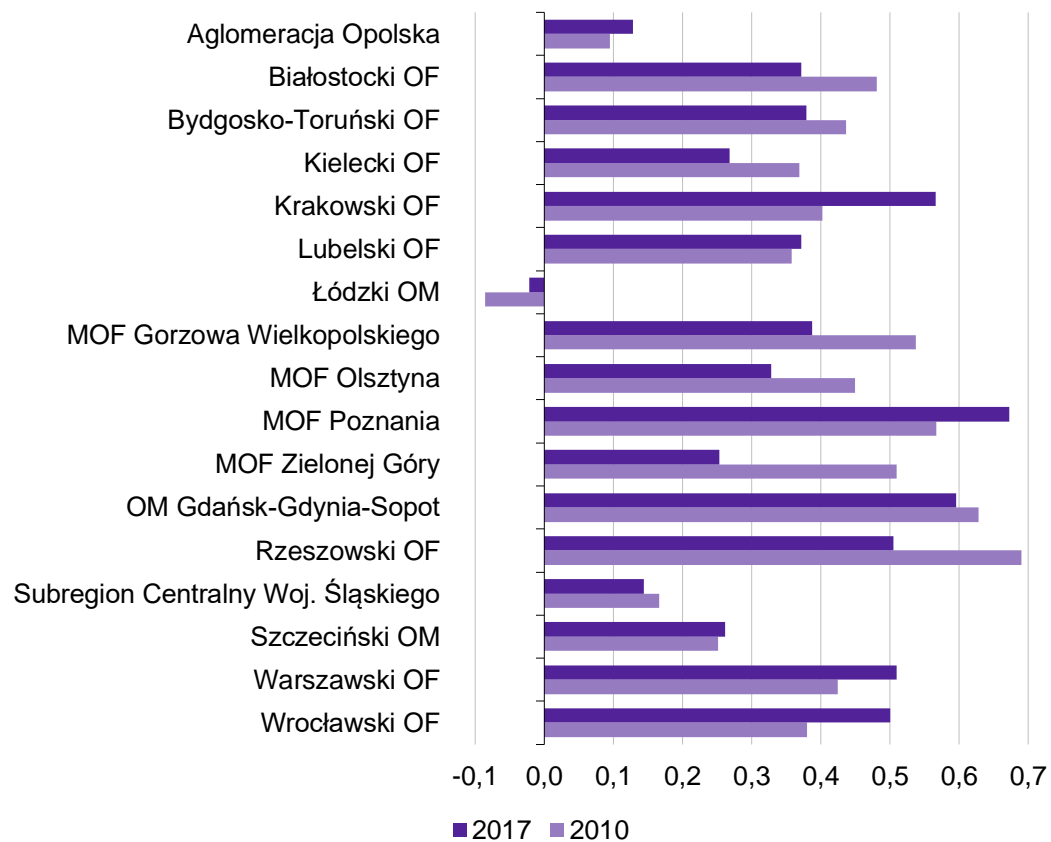

Poziom rozwoju:
■ najwyższy
■ średni
■ niski
■ najniższy

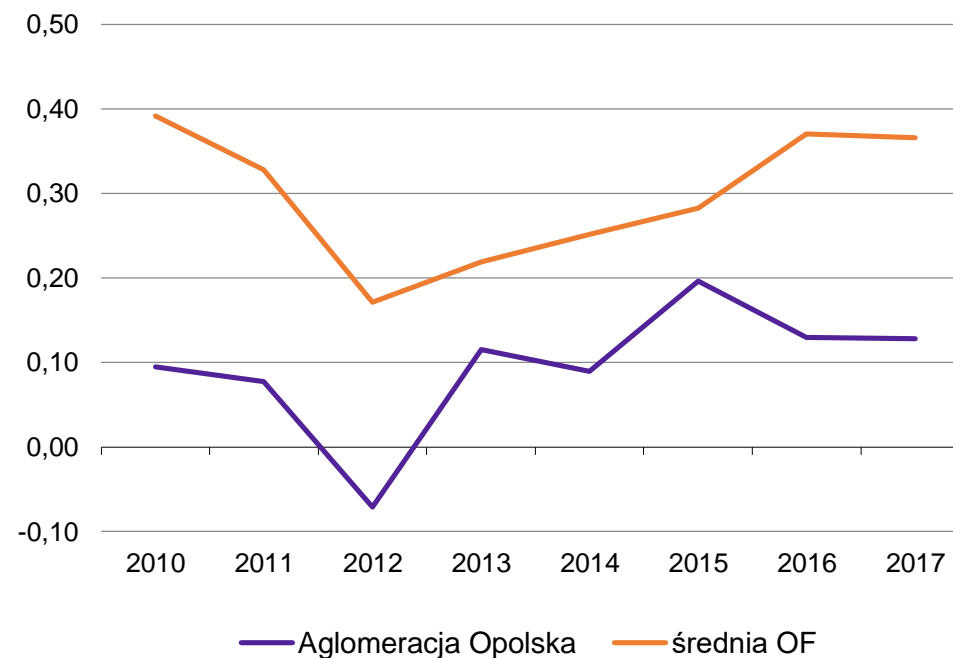
Zróznicowanie Miejskich Obszarów Funkcjonalnych pod względem uwarunkowań demograficznych w latach 2010 i 2017 (na podstawie miary poziomu rozwoju Hellwiga).

Uwarunkowania demograficzne – AO na tle MOF

Uwarunkowania demograficzne MOF według miary rozwoju Hellwiga w latach 2010 i 2017

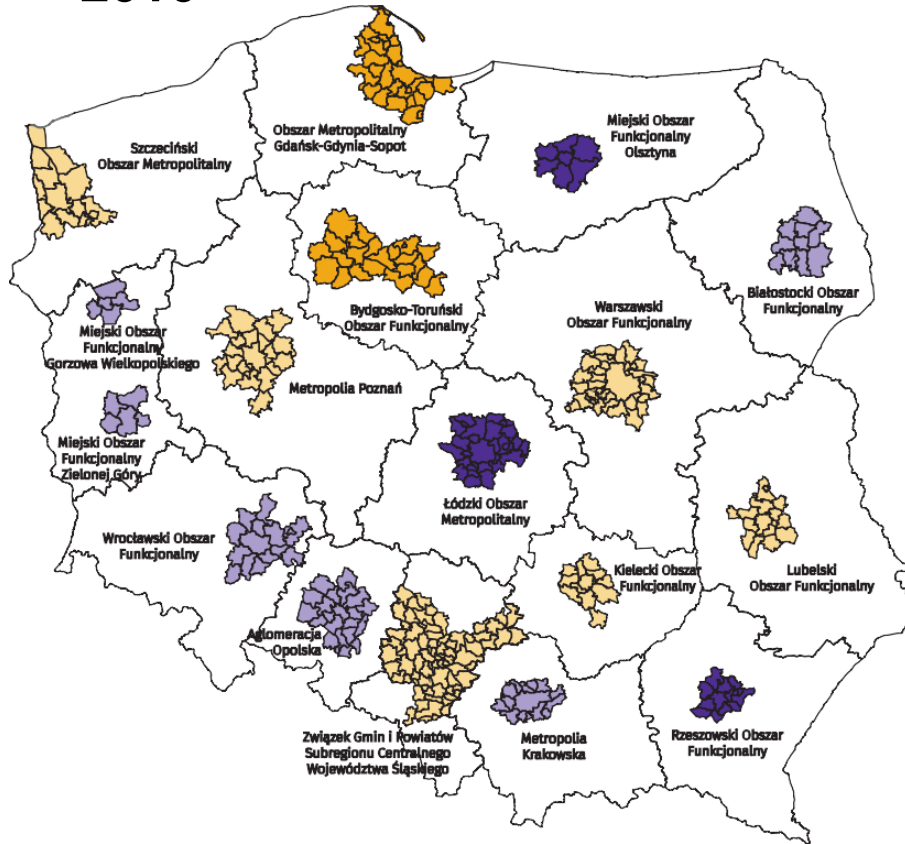

Miara rozwoju Aglomeracji Opolskiej na tle średniej dla MOF w latach 2010-2017

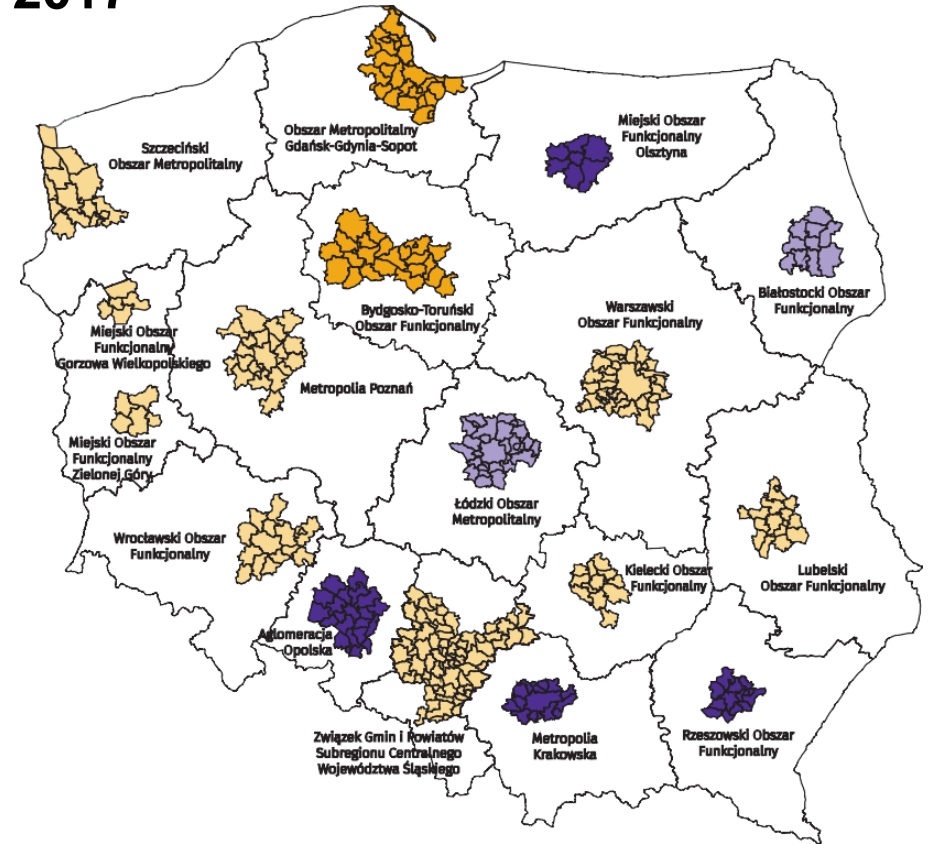

Dostępność usług społecznych - MOF

2010

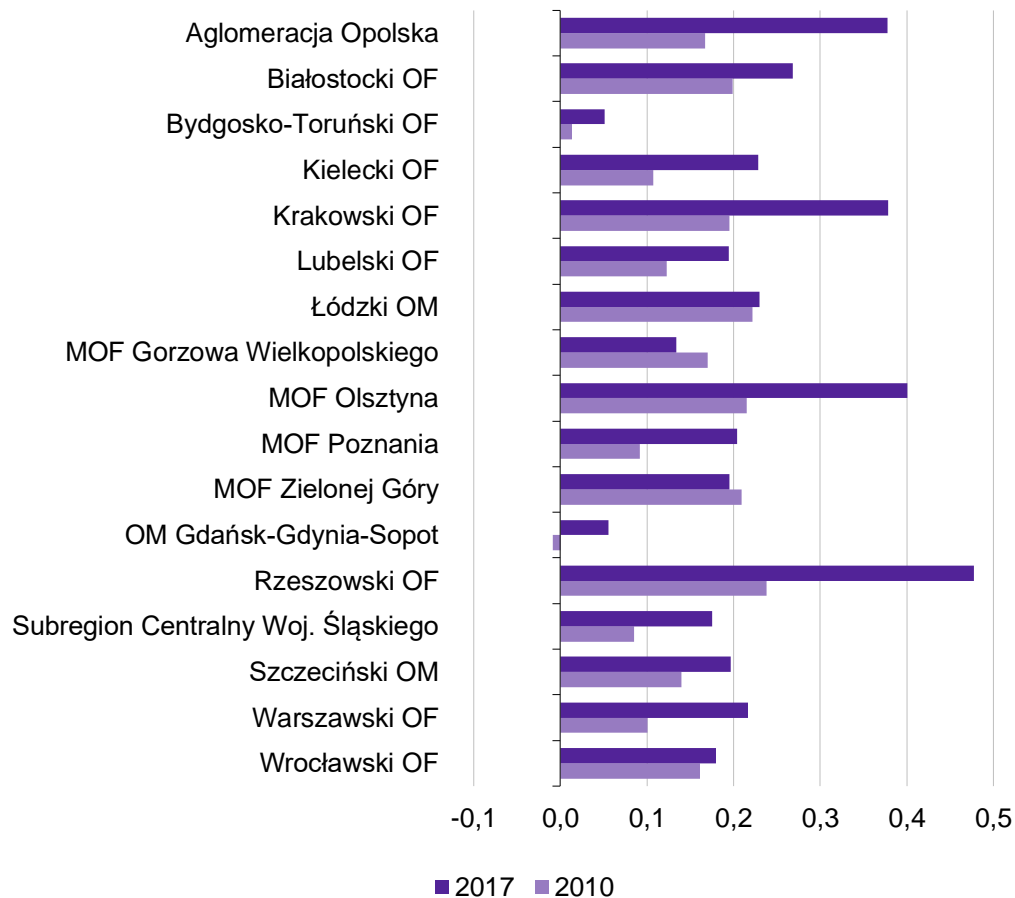
2017

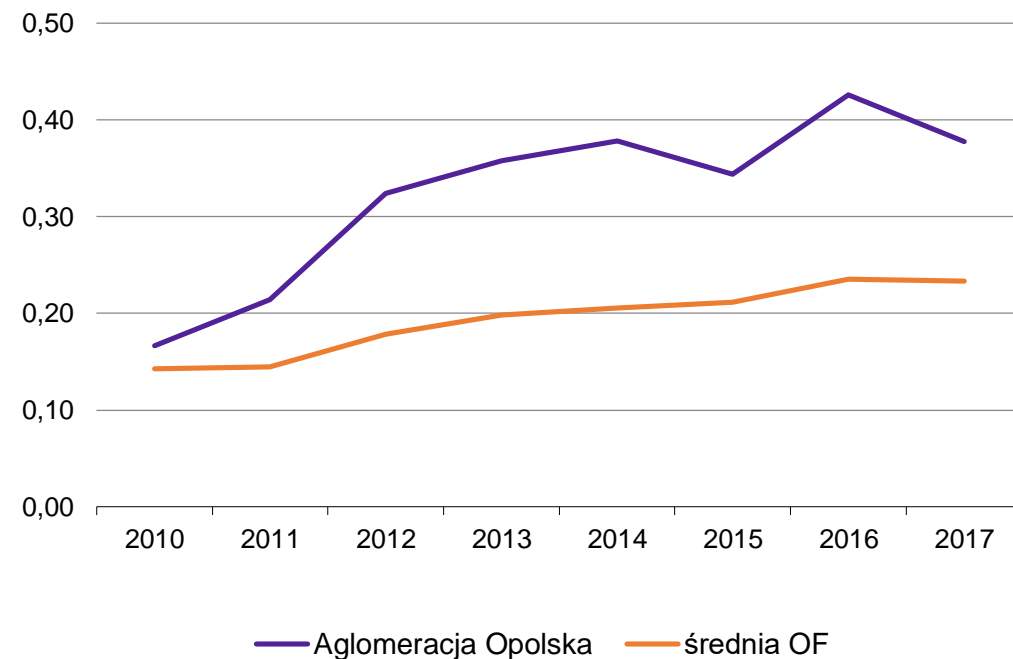
Zróźnicowanie Miejskich Obszarów Funkcjonalnych pod względem dostępności usług społecznych w latach 2010 i 2017 (na podstawie miary poziomu rozwoju Hellwiga).

Dostępność usług społecznych – AO na tle MOF

Dostępność usług społecznych w MOF według miary rozwoju Hellwiga w latach 2010 i 2017

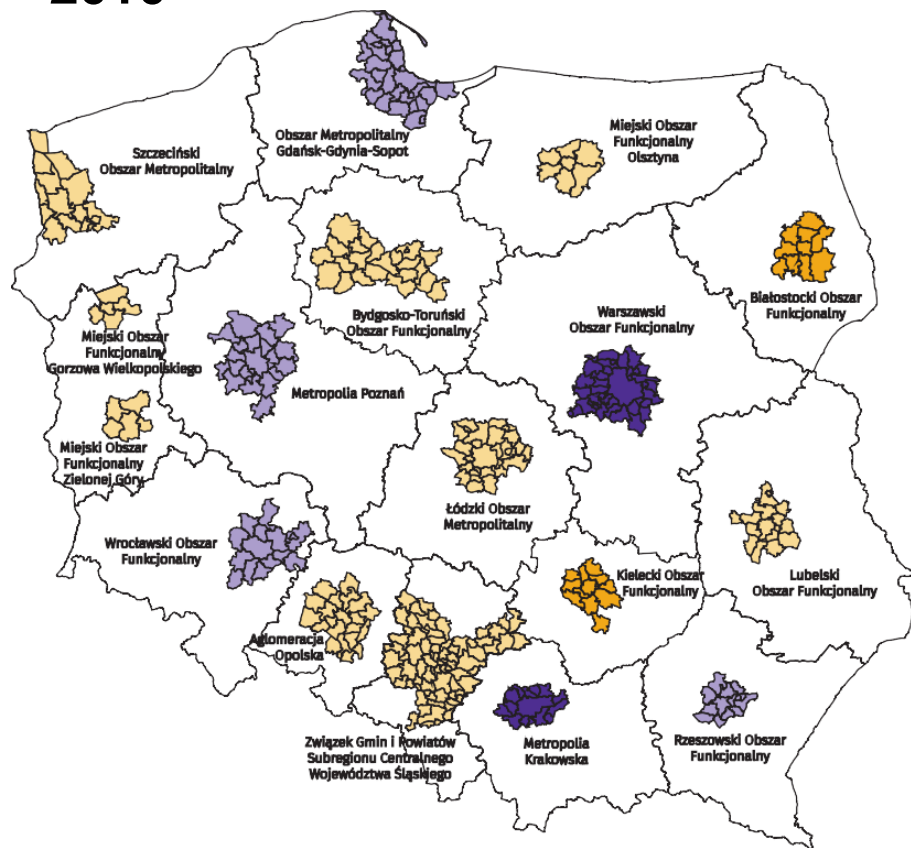

Miara rozwoju Aglomeracji Opolskiej na tle średniej dla MOF w latach 2010-2017

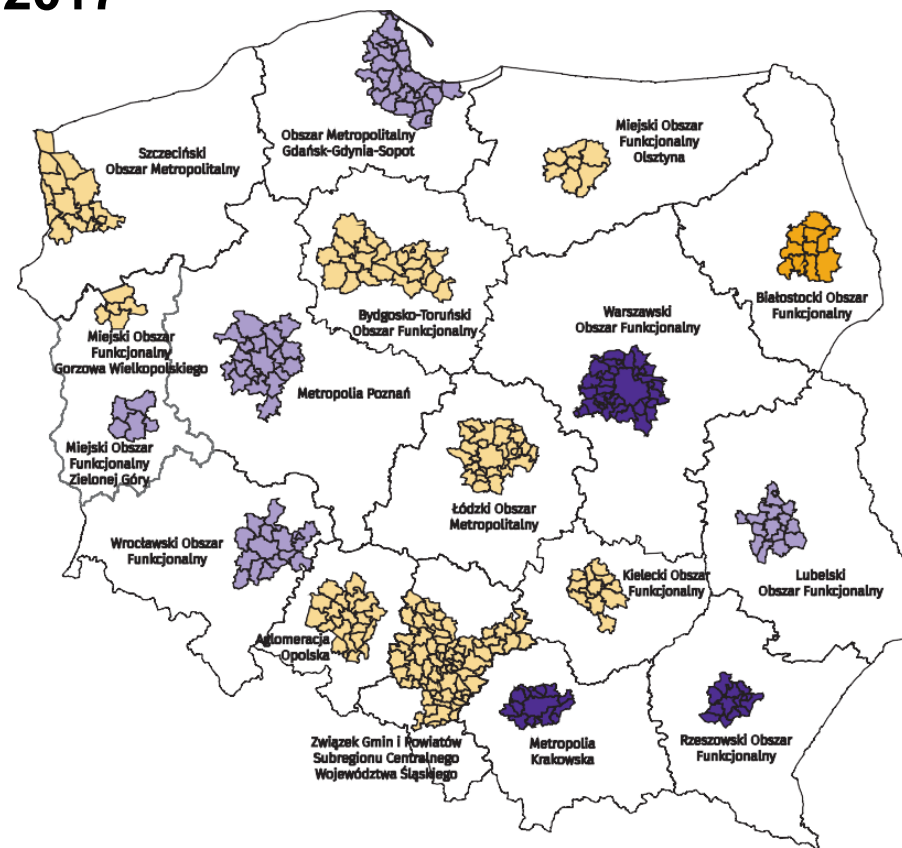

Warunki zamieszkiwania - MOF

2010

2017

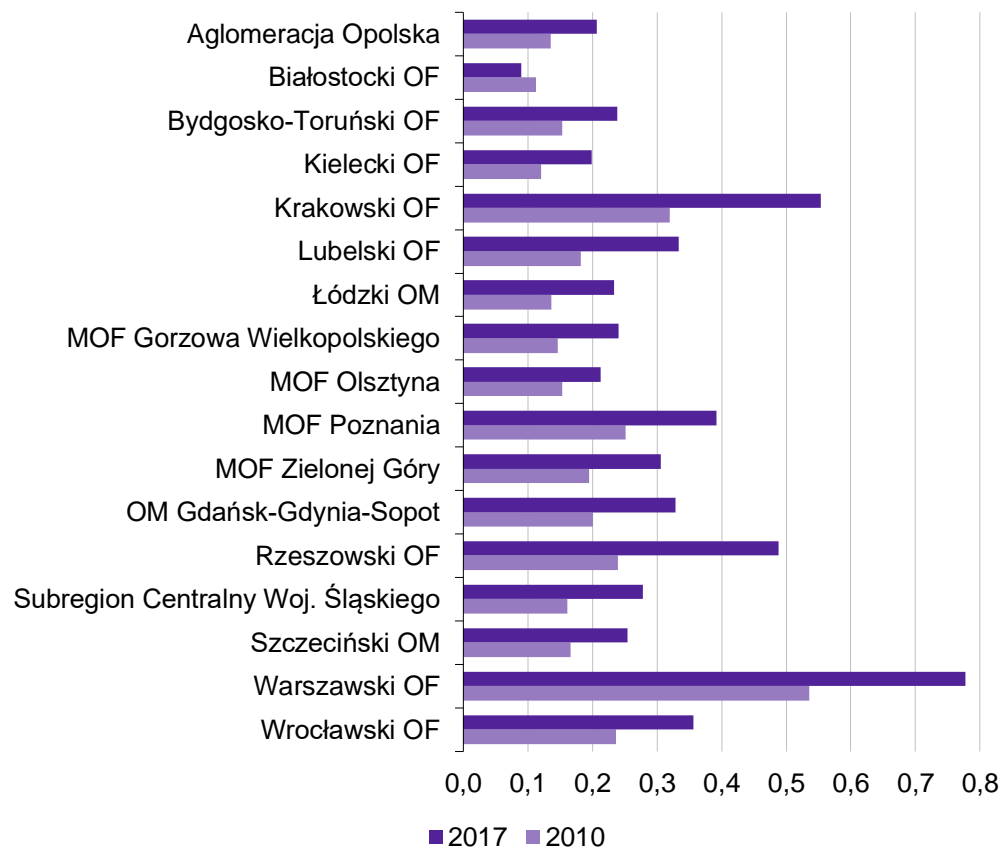
Poziom rozwoju:

- najwyższy
- średni
- niski
- najniższy

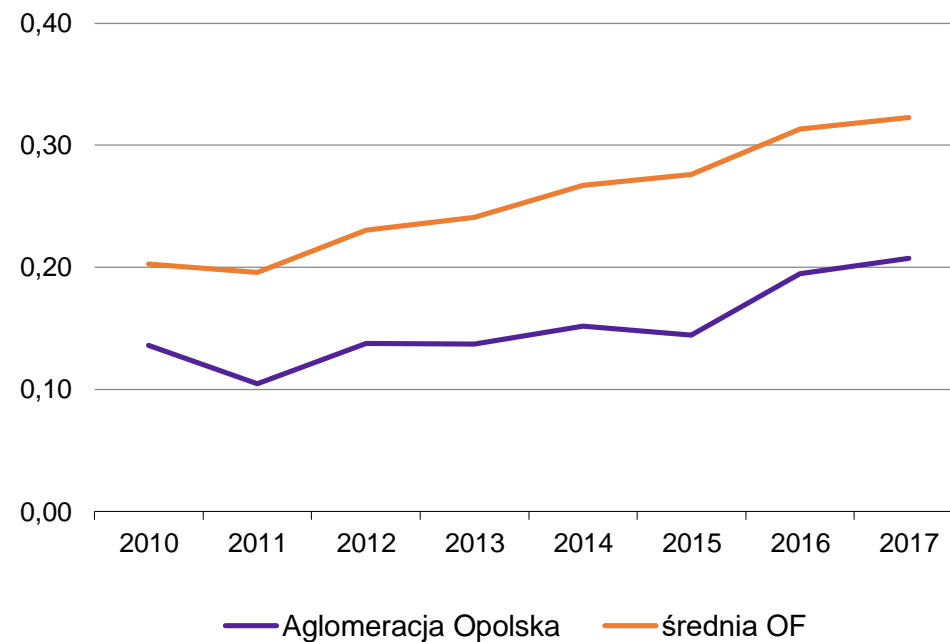
Zróżnicowanie Miejskich Obszarów Funkcjonalnych pod względem warunków zamieszkiwania w latach 2010 i 2017 (na podstawie miary poziomu rozwoju Hellwiga).

Warunki zamieszkiwania – AO na tle MOF

Warunki zamieszkiwania w MOF według miary rozwoju Hellwiga w latach 2010 i 2017

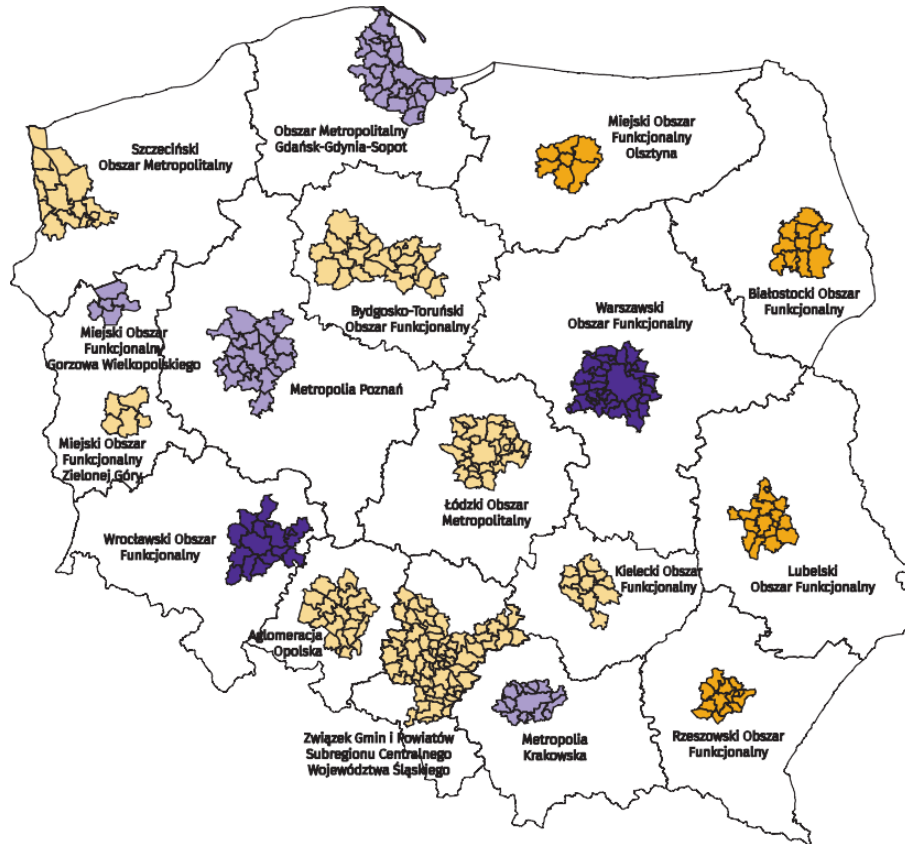

Miara rozwoju Aglomeracji Opolskiej na tle średniej dla MOF w latach 2010-2017

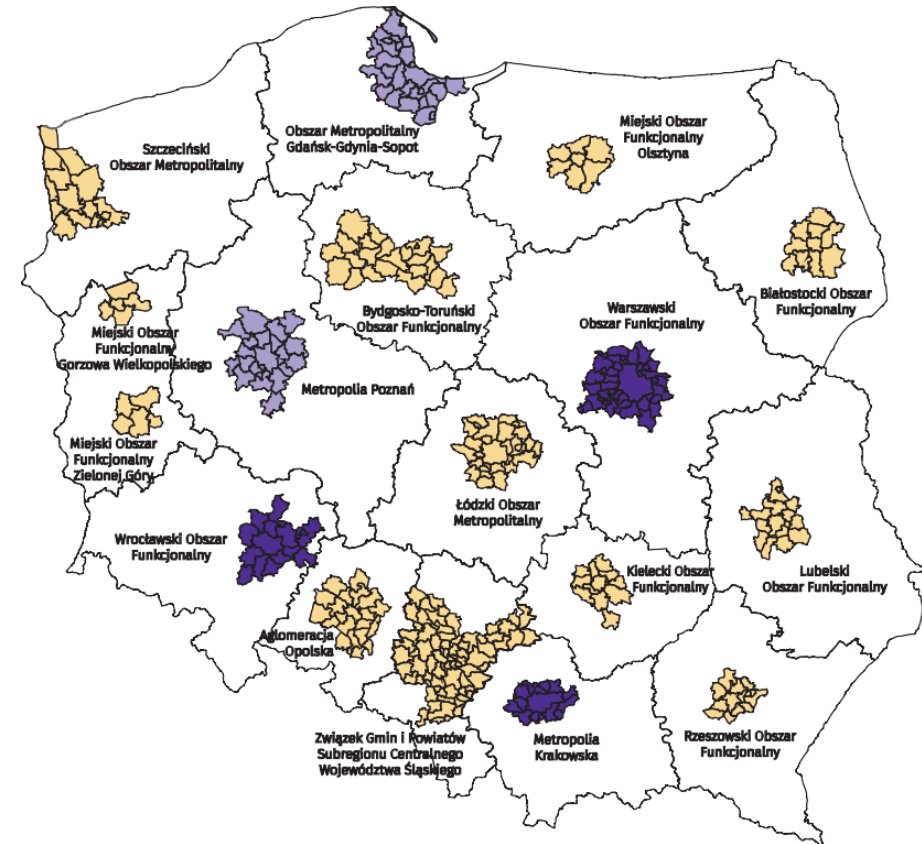

Gospodarka i rynek pracy - MOF

2010

2017

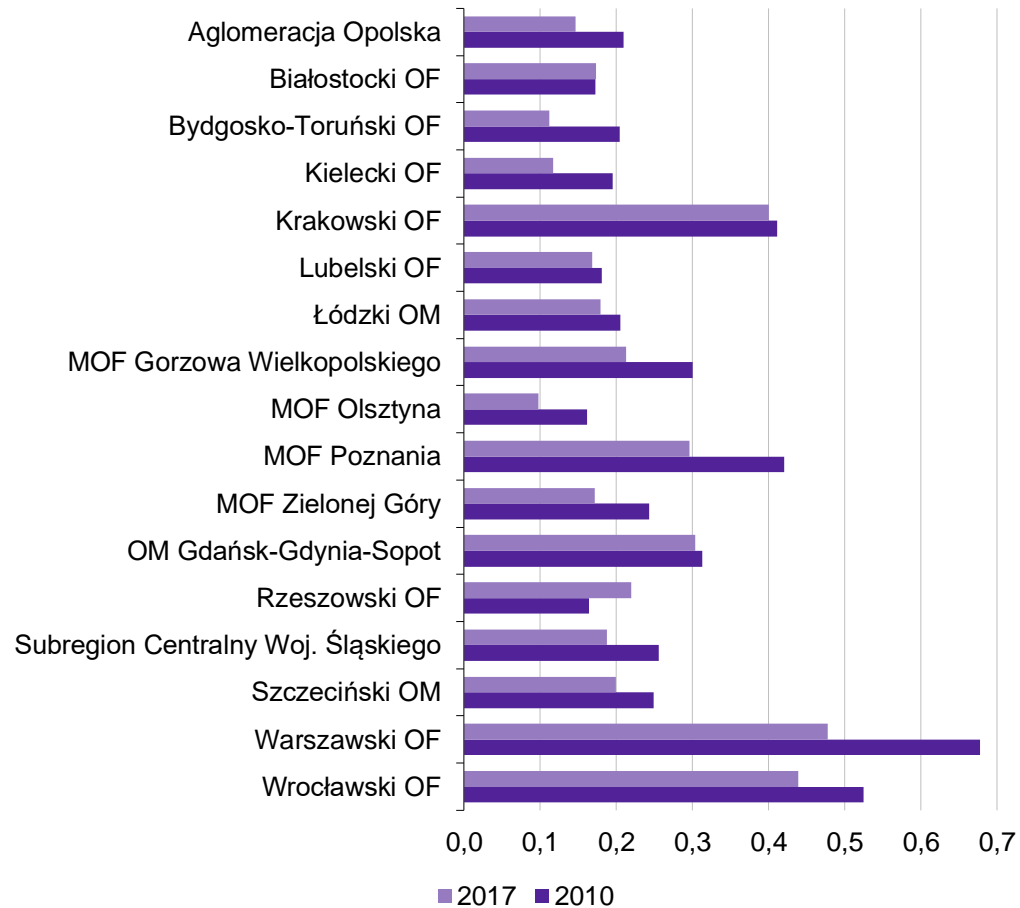
Poziom rozwoju:

- najwyższy
- średni
- niski
- najniższy

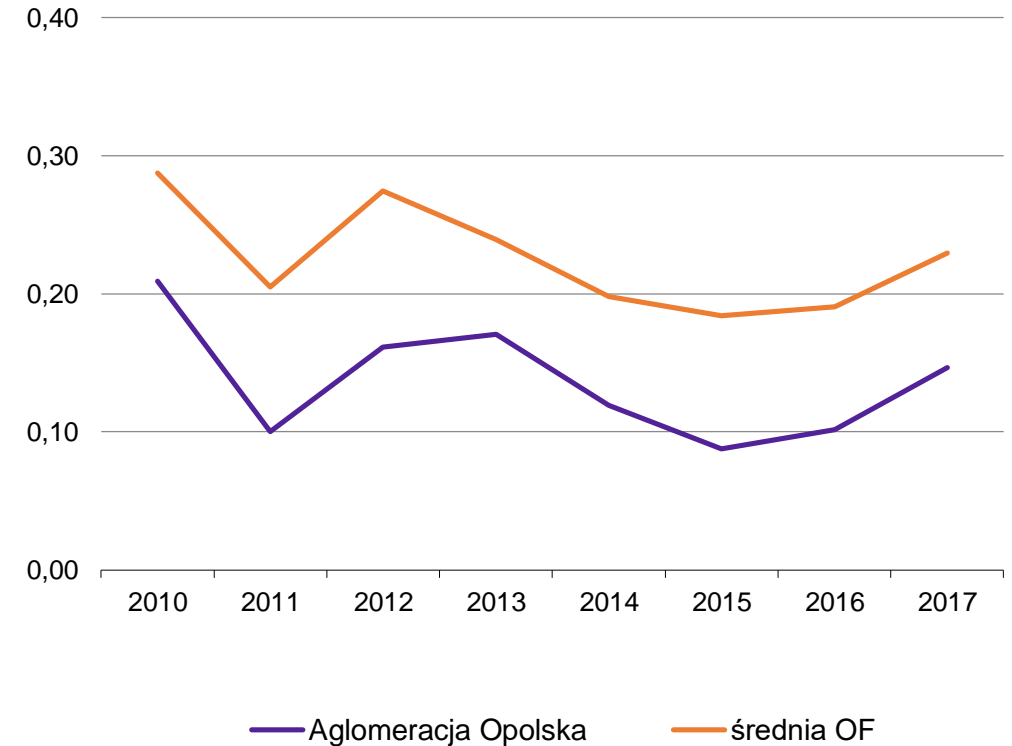
Zróznicowanie Miejskich Obszarów Funkcjonalnych pod względem gospodarki i rynku pracy w latach 2010 i 2017 (na podstawie miary poziomu rozwoju Hellwiga).

Gospodarka i rynek pracy – AO na tle MOF

Gospodarka i rynek pracy w MOF według miary rozwoju Hellwiga w latach 2010 i 2017

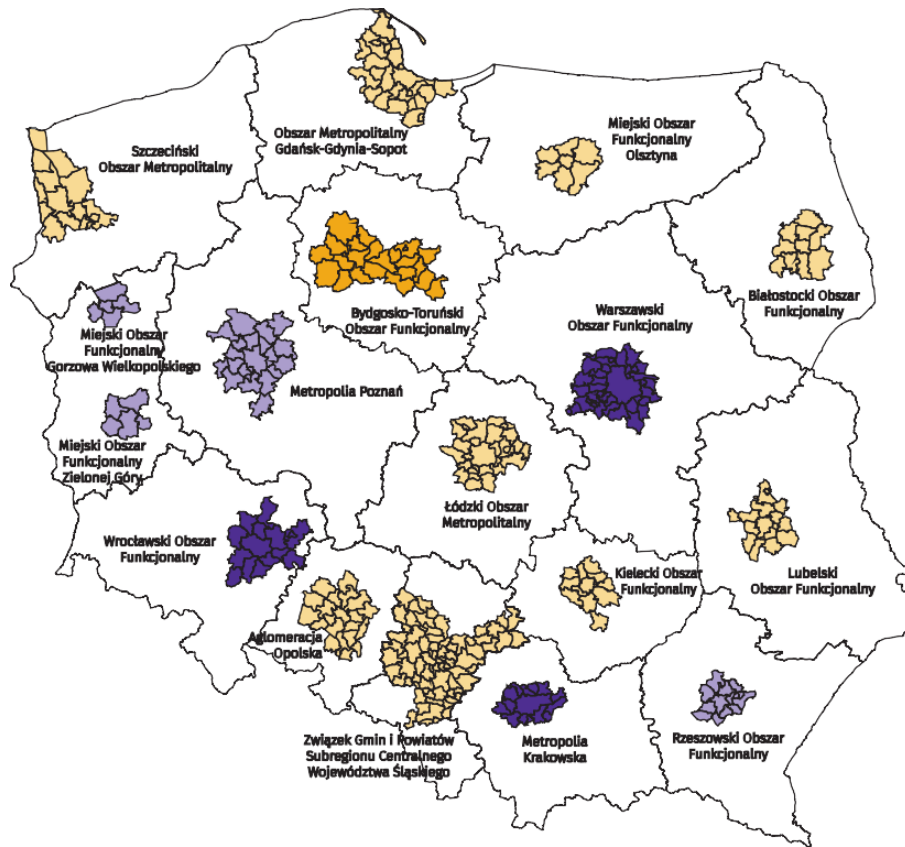

Miara rozwoju Aglomeracji Opolskiej na tle średniej dla MOF w latach 2010 -2017

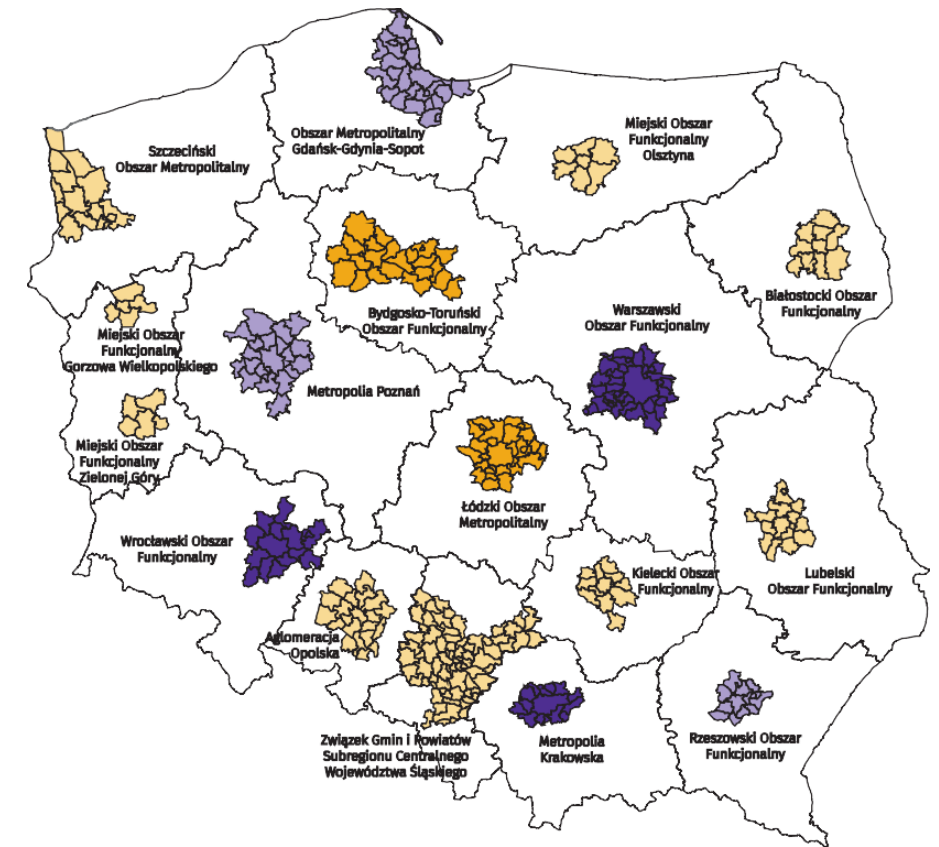

Rozwój społeczno-gospodarczy - MOF

2010

2017

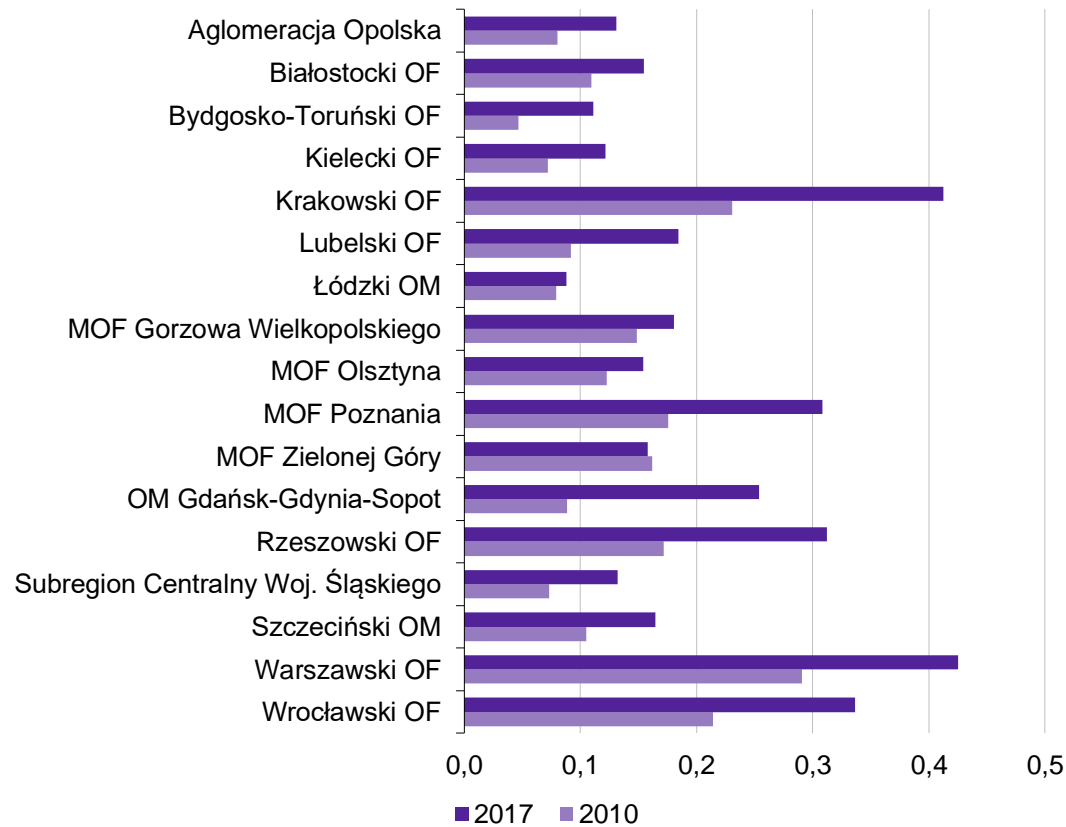
Poziom rozwoju:

- najwyższy
- średni
- niski
- najniższy

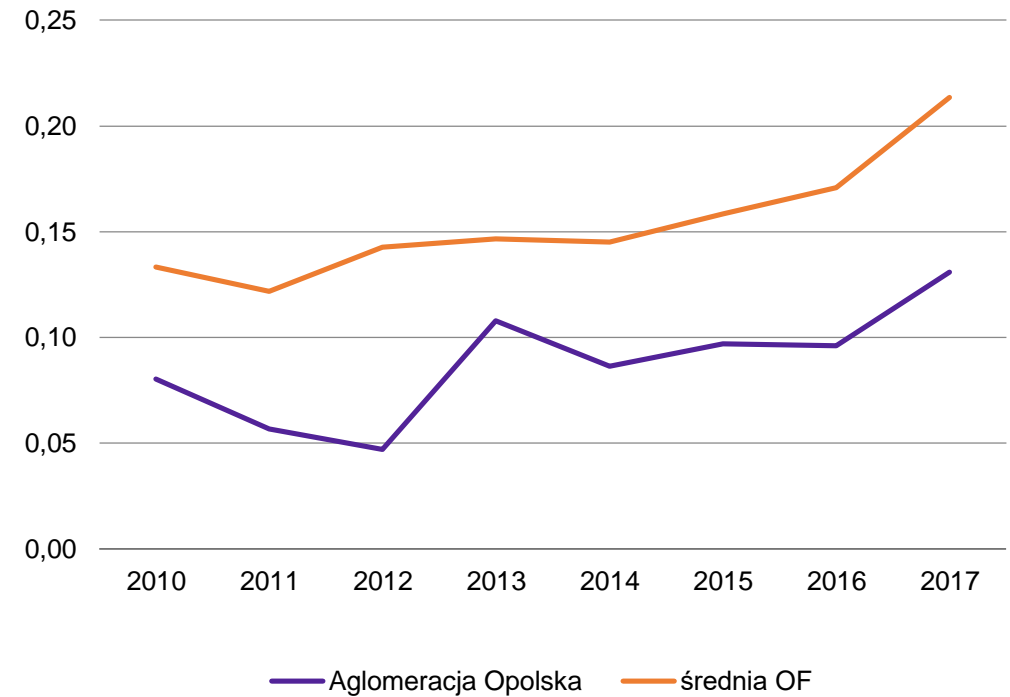
Zróznicowanie Miejskich Obszarów Funkcjonalnych pod względem poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego w latach 2010 i 2017 (na podstawie miary poziomu rozwoju Hellwiga).

Rozwój społeczno-gospodarczy – AO na tle MOF

Gospodarka i rynek pracy w MOF
według miary rozwoju Hellwiga w latach 2010 i 2017

Miara rozwoju Aglomeracji Opolskiej
na tle średniej dla MOF w latach 2010-2017

Grupy obszarów funkcjonalnych według syntetycznych mierników rozwoju społecznego i gospodarczego

Poziom rozwoju	Najwyższy	5, 16, 17	5, 16	5, 16, 17	16	5, 13, 16	5, 13, 16	5, 16, 17	5, 16, 17
	Wysoki	8, 10, 11, 13	10, 11, 13, 17	9, 10, 11, 13	5, 10, 11, 13, 17	2, 10, 11, 17	2, 10, 11, 12, 17	10, 12, 13	10, 12, 13
	Niski	1, 2, 4, 6, 7, 9, 12, 14, 15	1, 2, 4, 6, 8, 9, 12, 14, 15	2, 4, 6, 8, 12, 15	1, 2, 4, 6, 8, 9, 12, 14, 15	1, 4, 6, 8, 9, 12, 14, 15	1, 3, 4, 6, 8, 9, 14, 15	1, 2, 4, 6, 8, 9, 11, 14, 15	1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 11, 14, 15
	Najniższy	3	3, 7	1, 3, 7, 14	3, 7	3, 7	7	3, 7	7
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		lata							

Oznaczenia obszarów funkcjonalnych:

- 1 – Aglomeracja Opolska
- 2 – Białostocki Obszar Funkcjonalny
- 3 – Bydgosko-Toruński Obszar Funkcjonalny
- 4 – Kielecki Obszar Funkcjonalny
- 5 – Krakowski Obszar Funkcjonalny
- 6 – Lubelski Obszar Funkcjonalny
- 7 – Łódzki Obszar Metropolitalny
- 8 – Miejski Obszar Funkcjonalny Gorzowa Wielkopolskiego
- 9 – Miejski Obszar Funkcjonalny Olsztyna
- 10 – Miejski Obszar Funkcjonalny Poznania
- 11 – Miejski Obszar Funkcjonalny Zielonej Góry
- 12 – Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot
- 13 – Bydgosko-Toruński OF – Rzeszowski Obszar Funkcjonalny
- 14 – Subregion Centralny Województwa Śląskiego
- 15 – Szczeciński Obszar Metropolitalny
- 16 – Warszawski Obszar Funkcjonalny
- 17 – Wrocławski Obszar Funkcjonalny

Wyniki badań i wnioski

Rozwój społeczny i gospodarczy Miejskich Obszarów Funkcjonalnych

- zróżnicowanie poziomu rozwoju społecznego i gospodarczego MOF w Polsce ma charakter trwały;
- w badanym okresie poszczególne obszary funkcjonalne należały do grup jednostek o takim samym poziomie rozwoju;
- we wszystkich MOF odnotowano wzrost poziomu rozwoju społecznego i gospodarczego, największy w obszarze dostępności usług społecznych;
- poziom rozwoju społecznego i gospodarczego MOF jest zależny rangi i funkcji ośrodka centralnego (najwyższy poziom rozwoju cechuje metropolitalne obszary funkcjonalne).

Aglomeracja Opolska na tle MOF pod względem poziomu rozwoju społecznego i gospodarczego

- Aglomeracja Opolska charakteryzuje się niskim poziomem rozwoju społecznego i gospodarczego, ale osiągnięty poziom jest reprezentatywny dla większości obszarów funkcjonalnych;
- w ujęciu całościowym, jak też trzech kategoriach oceny rozwoju społecznego i gospodarczego Aglomeracji Opolskiej stwierdzono poprawę poziomu rozwoju;
- najkorzystniejsza sytuacja w Aglomeracji Opolskiej występuje w sferze dostępności usług społecznych, a przeciętna pod względem poziomu rozwoju gospodarki i rynku pracy;
- najniższy poziom rozwoju odnotowany w Aglomeracji Opolskiej dotyczy sytuacji demograficznej.

Rozwój Aglomeracji Opolskiej wobec wyzwań polityki spójności w latach 2010-2017

Zakres publikacji obejmuje:

- statystyczną charakterystykę AO na tle województwa oraz innych MOF w Polsce;
- identyfikację stanu i kierunków rozwoju AO w sferze sytuacji demograficznej, infrastruktury społecznej i technicznej, gospodarki i rynku pracy oraz środowiska przyrodniczego;
- analizę porównawczą sytuacji społecznej i gospodarczej AO na tle MOF w kraju (badanie taksonomiczne z uwzględnieniem następujących kategorii rozwoju: uwarunkowania demograficzne, dostępność usług społecznych, warunki zamieszkiwania, gospodarka i rynek pracy);
- ocenę poziomu zrównoważonego rozwoju Aglomeracji Opolskiej, w układzie czterech obszarów: społecznego, gospodarczego, środowiskowego oraz instytucjonalnego

